

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

Aan de inspecteur-generaal van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Advies van de directeur bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Advies over invulling Nationaal Plan Residuen: aanvullend advies over niet eerder geclassificeerde stoffen

Bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contact

T 088 223 33 33
risicobeoordeling@nvwa.nl

Onze referentie
TRCVWA/2022/7809

Datum:
27 september 2022

Aanleiding

Het Nationaal Plan Residuen (NPR) in producten van dierlijke oorsprong is de uitwerking van Richtlijn 96/22/EG¹ en de voormalige 96/23/EG². In deze richtlijn is aangegeven welke stofgroepen de lidstaten in hun jaarlijkse monitoring van dierlijke producten moeten opnemen. Daarmee vormt het NPR een belangrijke pijler voor het vrije verkeer van dierlijke producten binnen de EU en voor de export van dierlijke producten buiten de EU. Op 14 december 2019 is Richtlijn 96/23/EG ingetrokken en vervangen door Verordening (EU) 2017/625³. Naast voorgeschreven verplichte controles biedt deze nieuwe verordening meer ruimte tot aanvullende risicobaseerde controles door de lidstaten.

In 2017 heeft bureau Risicobeoordeling & onderzoek (BuRO) aan WFSR⁴ de opdracht gegeven een aanpak te ontwikkelen die gebruikt kan worden om het NPR risicogericht in te richten. Er zijn verschillende manieren om mogelijke (chemische) voedselveiligheidsrisico's te prioriteren. Voor een kwantitatieve analyse van individuele stoffen is tijd en budget noodzakelijk wat vaak in beperkte mate beschikbaar is (van Asselt et al., 2013; van der Fels-Klerx et al., 2015; Van der Fels-Klerx et al., 2018). Beslisbomen of expert judgement lijken de beste alternatieven om (chemische) stoffen te prioriteren met betrekking tot voedselveiligheidsrisico's; dit geeft voldoende differentiatie tussen stoffen op basis

¹ Richtlijn 96/22/EG van de Raad van 29 april 1996 betreffende het verbod op het gebruik, in de veehouderij, van bepaalde stoffen met hormonale werking en van bepaalde stoffen met thyreostatische werking, alsmede van β -agonisten en tot intrekking van de Richtlijnen 81/602/EEG, 88/146/EEG en 88/299/EEG

² Richtlijn 96/23/EG inzake controlemaatregelen ten aanzien van bepaalde stoffen en residuen daarvan in levende dieren en in produkten daarvan en tot intrekking van de Richtlijnen 85/358/EEG en 86/469/EEG en de Beschikkingen 89/187/EEG en 91/664/EEG.

³ Verordening (EU) 2017/625 betreffende officiële controles en andere officiële activiteiten die worden uitgevoerd om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen, tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 999/2001, (EG) nr. 396/2005, (EG) nr. 1069/2009, (EG) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 en (EU) 2016/2031 van het Europees Parlement en de Raad, de Verordeningen (EG) nr. 1/2005 en (EG) nr. 1099/2009 van de Raad en de Richtlijnen 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG en 2008/120/EG van de Raad, en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 854/2004 en (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad, de Richtlijnen 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG en 97/78/EG van de Raad en Besluit 92/438/EEG van de Raad (verordening officiële controles).

⁴ Wageningen Food Safety Research, tot 1-6-2019 RIKILT

van beschikbare gegevens. Voor de prioritering van de stoffen heeft WFSR beslisbomen ontworpen waarmee stoffen kunnen worden geclassificeerd met een hoge, middel of lage prioriteit (van Asselt et al., 2018a; van Asselt et al., 2018b). De classificatie gebeurt op basis van risico's voor de voedselveiligheid (kans x effect). De criteria zijn weergegeven in Tabel 1. De bijbehorende beslisbomen zijn terug te vinden in Bijlage 1. In tegenstelling tot voorgaande adviezen wordt in dit advies alleen beslisboom I en beslisboom III toegepast. Stoffen die geclassificeerd zijn met hoge prioriteit verdienen in het monitoringsprogramma meer aandacht dan de stoffen die middel of laag geclassificeerd worden. In de afgelopen jaren heeft BuRO de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) reeds geadviseerd over de inrichting van het NPR en over de opzet van de monitoring (BuRO, 2018;2019;2020).

Tabel 1. Criteria uit beslisbomen waarmee de stoffen worden geclassificeerd op basis van voedselveiligheidsrisico's.

Criteria die gebruikt worden in de beslisbomen	Groep I verboden stoffen	Groep III toegelaten diergeneesmiddelen
Is er een actielimiet, MRL/ML ⁵ ?		X
Overschrijding van grenswaarde in de laatste 5 jaar	X	X
(kans op) gebruik	X	X
Wetenschappelijke informatie over risico's voor de mens	X	
Lengte van wachttermijn		X
Overschrijding van grenswaarde in diervoeder in de laatste 5 jaar		
Overdracht van stof naar dierlijk product		
Essentieel voor toepassing bij de mens?		x

Naar aanleiding van de WFSR-studie en het BuRO-advies én vooruitlopend op het inwerkingtreden van Verordening (EU) 2017/625 heeft de werkgroep Nationaal Plan Residuen van de NVWA aan BuRO gevraagd om "een advies te geven over hoe het NPR risicogericht kan worden (her)ingericht. Hierbij is gevraagd rekening te houden met de ruimte in de nieuwe Officiële Controleverordening (EU) 2017/625 en het eerder afgegeven advies van het RIKILT⁶". In 2019 publiceerde BuRO een eerste advies waarin de bovenstaande vraag is beantwoord (BuRO, 2019). Een aanvullend advies volgde in 2020 (BuRO, 2020). In het huidige advies zijn de overgebleven stofgroepen uit de Uitvoeringsverordening (i.e. SANTE 11987-2017 Rev 9) geclassificeerd die niet in de eerdere adviezen meegenomen zijn. De Uitvoeringsverordening inzake de controle van residuen van relevante stoffen zoals benoemd in artikel 19 sectie 3a en 3b van Verordening (EU) 2017/625 zal de bijlagen van Richtlijn 96/23/EC vervangen.

Tabel 2 en 3 geven een overzicht van stofgroepen en dieren/dierlijke producten die in de eerdere adviezen en het huidige advies geadresseerd zijn of lopend onderzoek betreffen.

⁵ Wettelijke limiet voor gehalten in voedingsmiddelen. MRL: Maximale Residu Limiet voor residuen van diergeneesmiddelen; ML: Maximale limiet voor milieucontaminanten.

⁶ RIKILT is samengegaan (1-6-2019) met het laboratorium voor Voeder- en Voedselveiligheid van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) onder de naam [Wageningen Food Safety Research](#) (WFSR).

Tabel 2. Overzicht van de niet-geautoriseerde stoffen en dieren/dierlijke producten die in de eerdere adviezen en het huidige advies geadresseerd zijn of in toekomstige adviezen geadresseerd zullen worden.

Bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Datum
27 september 2022

Onze referentie
TRCVWA/2022/7809

			Rund	Varken	Kip	Ei	Schaap	Geit	Paard	Melk	Aquacultuur	Wild	Honing	
Niet-geautoriseerde stoffen	A1	A1a	Stilbenen											
		A1b	Anti-thyroid stoffen											
		A1c	Steroïden											
		A1d	Resorcylic acid lactones (RAL)											
		A1e	Beta-agonisten											
	A2	A2	Verboden stoffen											
	A3	A3a	Dyes											
		A3b	Pesticiden											
			Antiparasitaire middelen											
		A3c	Antimicrobiële middelen											
		A3d	Coccidostatica en histomonostatica											
		A3e	Eiwitten en peptide hormonen											
		A3f	Kalmerende middelen											
	NSAIDs													
		Resultaat beschreven in (BuRO, 2019)*.												
		Resultaat beschreven in (BuRO, 2020)*.												
		Resultaat beschreven in dit advies.												
		Lopend onderzoek.												
*In deze rapporten zijn tevens carbamaten geëvalueerd.														

Tabel 3. Overzicht van de geautoriseerde stoffen en dieren/dierlijke producten die in de eerdere adviezen en het huidige advies geadresseerd zijn of in toekomstige adviezen geadresseerd zullen worden.

			Rund	Varken	Kip	Ei	Schaap	Geit	Paard	Melk	Aquacultuur	Wild	Honing	
Geautoriseerde stoffen	B1	B1a	Antimicrobiële stoffen											
		B1b	Insecticiden											
			Antiparasitaire middelen											
		B1c	Kalmerende middelen											
		B1d	NSAIDs											
	B1e	Overige farmacologisch actieve stoffen												
	B2	B2	Coccidio-statica en histomono-statica											
	Resultaat beschreven in (BuRO, 2019)*.													
	Resultaat beschreven in (BuRO, 2020)*.													
	Resultaat beschreven in dit advies.													
	Lopend onderzoek.													
*In deze rapporten zijn tevens carbamaten geëvalueerd.														

Aanpak

BuRO heeft aan WFSR gevraagd om de eerder ontworpen beslisbomen toe te passen op een aantal stofgroepen en dieren/dierlijke producten. In vervolg op de BuRO-adviezen uit 2019 en 2020 én in samenspraak met de werkgroep Nationaal Plan Residuen in producten van dierlijke oorsprong van de NVWA is gekozen om die stoffen te classificeren die niet in de voorgaande adviezen geïdentificeerd zijn. Het huidige advies beschrijft de classificatie van deze resterende stoffen (zie 'aanleiding') in combinatie met de volgende dieren/dierlijke producten: rund, melk, varken, paard, geit, schaap, pluimvee en ei. Samen met de BuRO-adviezen uit 2019 en 2020 geeft het huidige advies een compleet overzicht van de classificatie van alle stoffen opgenomen in Verordening (EU) 2017/625 in combinatie met de meest relevante dieren/dierlijke producten.

Eén van de selectiecriteria in de beslisbomen is het daadwerkelijke gebruik van middelen. Om deze gegevens te achterhalen heeft BuRO contact gelegd met de Fabrikanten Importeurs Diergeneesmiddelen Nederland (FIDIN). FIDIN heeft de gevraagde gegevens rechtstreeks aan WFSR geleverd.

Voor de risicogerichte inrichting ligt de focus van de advisering op de keuze van stoffen, aan de hand van de classificatie op basis van de beslisbomen, en de keuze van een geschikte matrix (urine, bloed, vlees, nier, lever).

In dit advies wordt geen uitspraak gedaan met betrekking tot de hoeveelheid monsters die er genomen zouden moeten worden. Dit is vastgelegd in concept gedelegeerde verordening onderliggend bij Verordening (EU) 2017/625.

Bevindingen

Figuur 1 t/m 4 geeft, per stofgroep, een overzicht van het aantal stoffen dat laag, middel of hoog geclassificeerd is voor rund, melk, varken, paard, geit, schaap, pluimvee en ei (zie voor de classificatie van de individuele stoffen het onderliggende rapport van WFSR (van Asselt et al., 2020)). Voor een aantal stoffen (Figuur 4) wordt geconcludeerd dat een survey naar het gebruik van de stoffen nodig is voordat een classificatie mogelijk is.

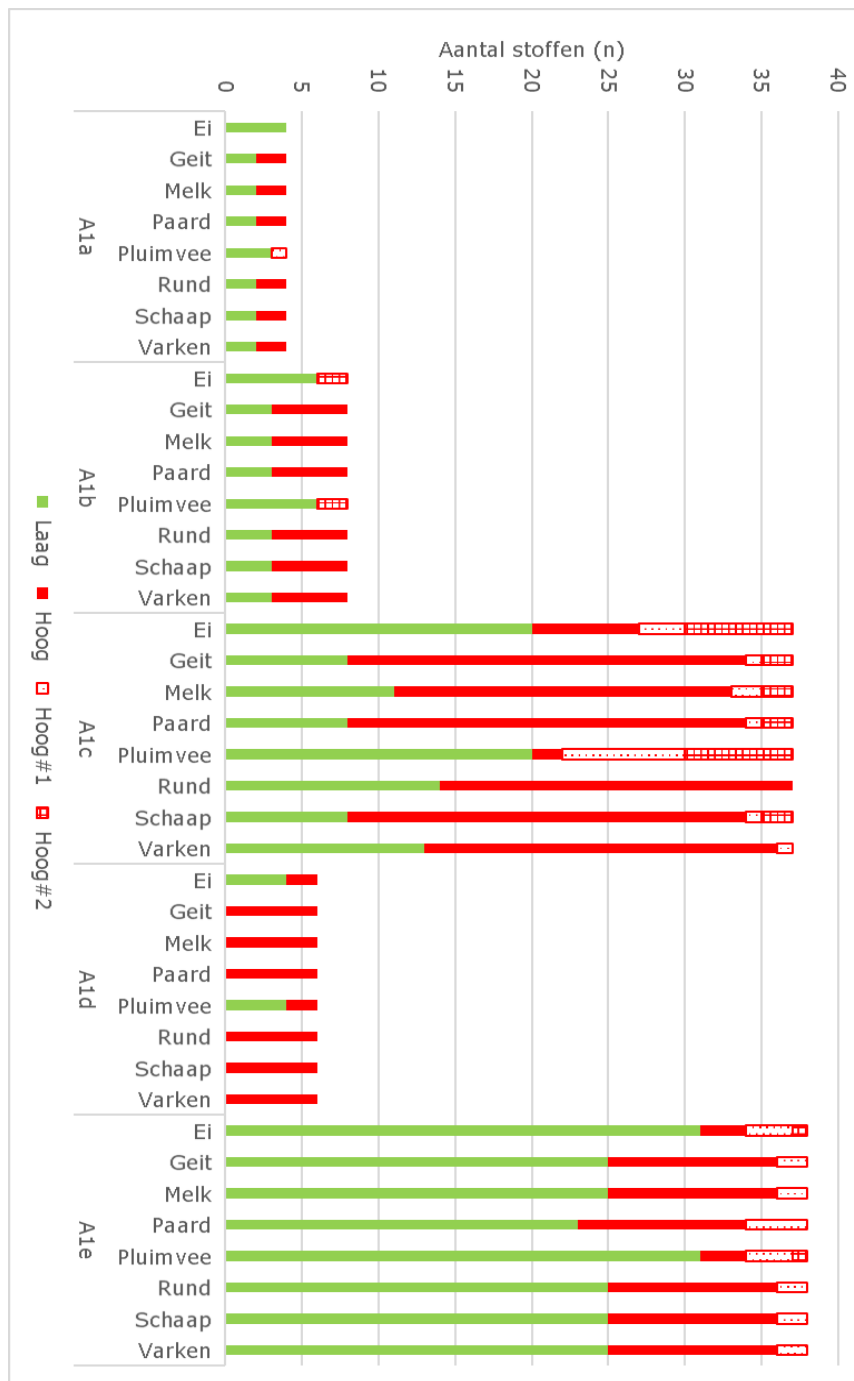
Bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Datum

27 september 2022

Onze referentie

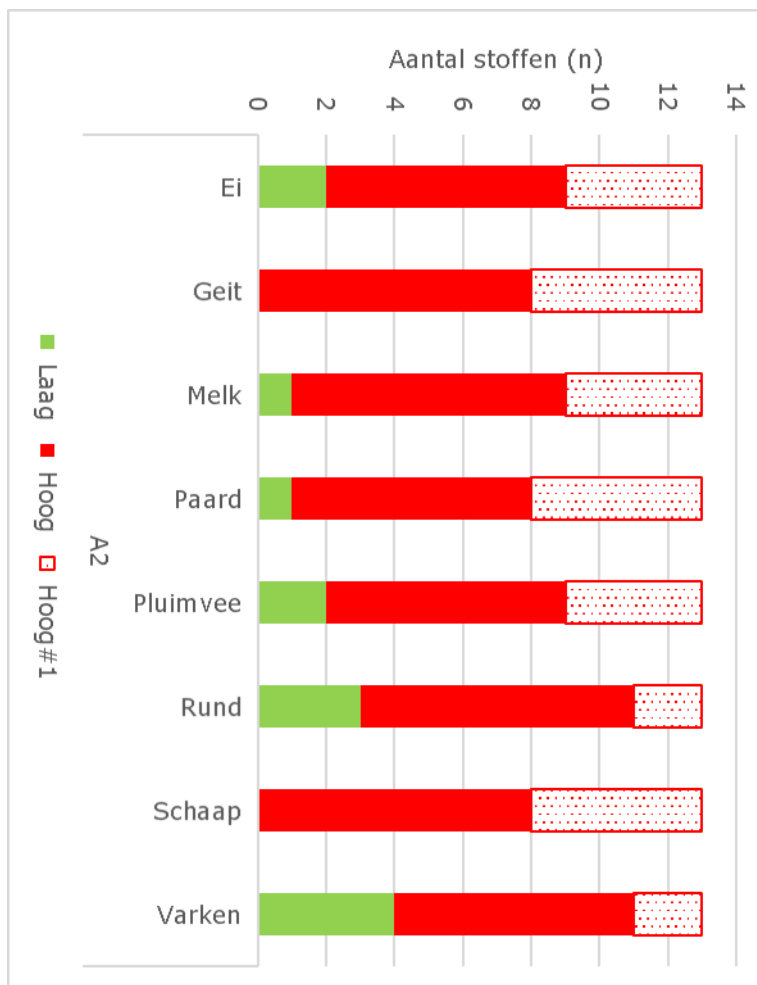
TRCVWA/2022/7809

Figuur 1. Een overzicht van het aantal laag, middel of hoog geclassificeerde stoffen uit groep A1 (stoffen met een hormonale of thyreostatische werking en beta-agonisten, waarvan gebruik verboden is volgens Richtlijn 96/22/EG; stilbenen (A1a), antithyroid stoffen (A1b), steroïden (A1c), resorcylic acid lactones (A1d), beta-agonisten (A1e)).

Hoog #1: betekent dat gebruik van de stoffen onbekend is. Er werden geen door de FDA (U.S. Food & Drug Administration) geregistreerde producten of EU registraties voor huisdieren gevonden. Echter, er werden wel producten op basis van betreffende stoffen gevonden op internet.

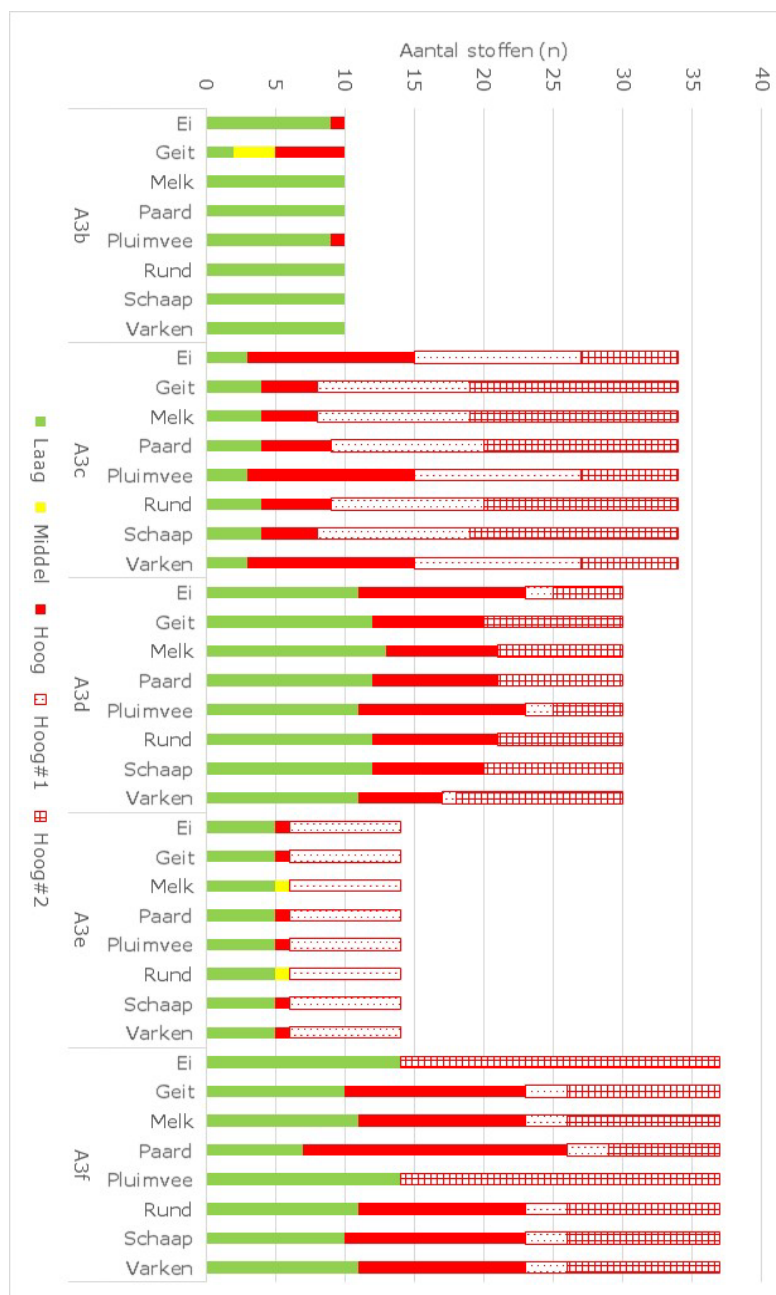
Hoog #2: betekent dat gebruik van de stoffen onbekend is. Echter, er werden door de FDA geregistreerde producten of EU-huisdierregistraties gevonden op basis van betreffende stoffen gevonden. Alleen is gebruik in de desbetreffende diersoort niet erg waarschijnlijk.

Figuur 2. Een overzicht van het aantal laag, middel of hoog geclassificeerde stoffen uit groep A2 (verboden stoffen zoals opgenomen in tabel 2 van de bijlage van Verordening (EU) nr. 37/2010⁷).

Hoog #1: betekent dat gebruik van de stoffen onbekend is. Er werden geen door de FDA (U.S. Food & Drug Administration) geregistreerde producten of EU registraties voor huisdieren gevonden. Echter, er werden wel producten op basis van betreffende stoffen gevonden op internet.

⁷ Verordening (EU) nr. 37/2010 betreffende farmacologisch werkzame stoffen en de indeling daarvan op basis van maximumwaarden voor residuen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

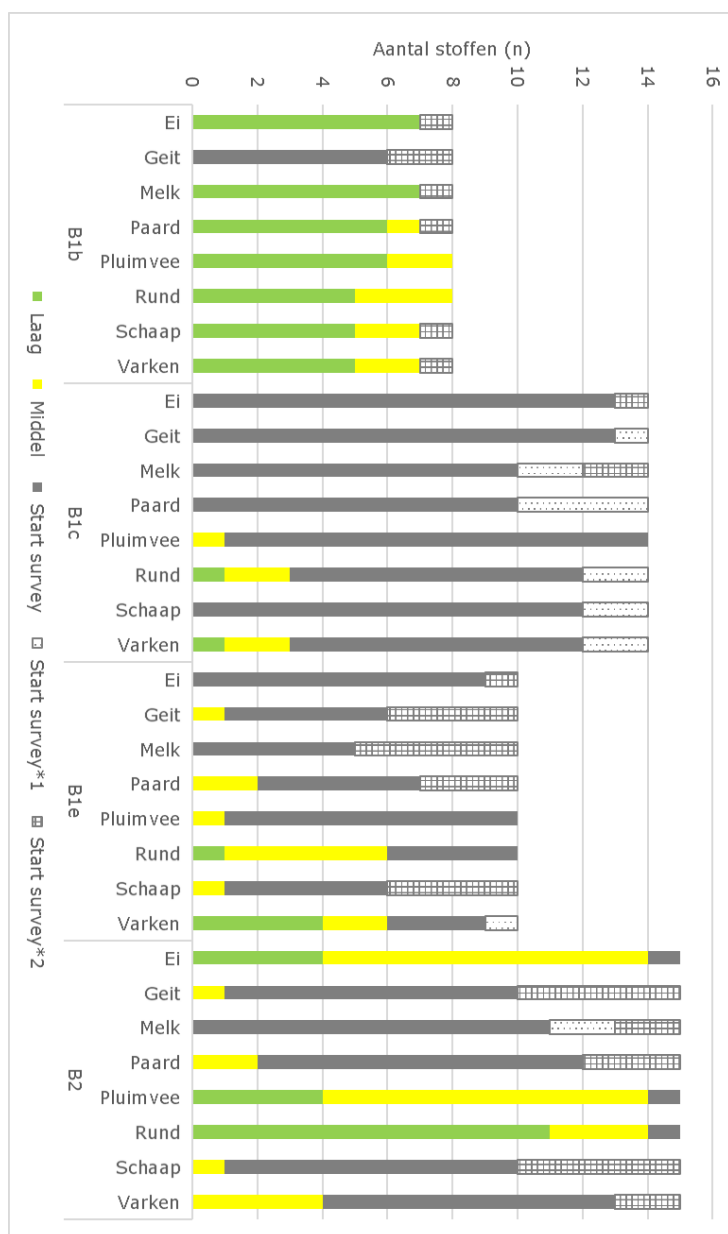

Figuur 3. Een overzicht van het aantal laag, middel of hoog geclassificeerde stoffen uit groep A3 (farmacologische actieve stoffen die niet zijn opgenomen in tabel 1 van de bijlage van Verordening (EU) nr. 37/2010 of niet geautoriseerd zijn volgens Verordening (EG) nr. 1831/2003⁸; niet geautoriseerde pesticiden (A3b), niet geautoriseerde antimicrobiële stoffen (A3c), niet geautoriseerde coccidiostatica en histomonostatica (A3d), eiwit en peptide hormonen (A3e), niet geautoriseerde kalmerende stoffen (A3f)).

Hoog #1: betekent dat gebruik van de stoffen onbekend is. Er werden geen door de FDA (U.S. Food & Drug Administration) geregistreerde producten of EU registraties voor huisdieren gevonden. Echter, er werden wel producten op basis van betreffende stoffen gevonden op internet.

Hoog #2: betekent dat gebruik van de stoffen onbekend is. Echter, er werden door de FDA geregistreerde producten of EU-huisdierregistraties gevonden op basis van betreffende stoffen gevonden. Alleen is gebruik in de desbetreffende diersoort niet erg waarschijnlijk.

⁸ Verordening (EG) nr. 1831/2003 betreffende toevoegingsmiddelen voor diervoeding.

Figuur 4. Een overzicht van het aantal laag, middel of hoog geclassificeerde stoffen uit groep B (farmacologische actieve stoffen geautoriseerd voor het gebruik in voedselproducerende dieren volgens EU wetgeving; geautoriseerde insecticiden (B1b), geautoriseerde kalmerende stoffen (B1c), andere geautoriseerde stoffen (B1e), geautoriseerde coccidiostatica en histomonostatica (B2)).

Start survey*1 betekent dat een stof op dit moment niet opgenomen is in het nationale controle plan residuen maar dat uit de verkoopgegevens wordt geconcludeerd dat middelen met deze stoffen in aanzienlijke hoeveelheden worden verkocht⁹. Een survey naar het gebruik van deze stof in deze diersoort wordt aanbevolen.

Start survey*2 betekent dat een stof op dit moment niet opgenomen is in het nationale controle plan residuen maar dat niet conforme resultaten zijn aangetroffen in gerelateerde diersoorten. Een survey naar het gebruik van deze stof in deze diersoort wordt aanbevolen.

⁹ Hiervoor worden verkoopdrempelwaarden gehanteerd van minimaal 10, 65 of 150 kg per jaar, afhankelijk van stof en/of diersoort (van Asselt et al., 2020a).

Bevindingen (vervolg)

- Over het algemeen ontbreken er datasets voor de onderzochte diersoorten/dierlijke product. Dit resulteert in een route 'unknown' in de beslisboom. Oorzaken van ontbrekende en/of onvolledige datasets:
 - Beperkte (n<10/jaar) of geen monitoringsdata.
 - Verkoopgegevens van de diergeneesmiddelen konden vrijwel niet naar de geëvalueerde diersoorten gespecificeerd worden omdat deze diergeneesmiddelen doorgaans een registratie voor meerdere diersoorten hebben.
 - EFSA monitoringsdata met betrekking tot residuen van diergeneesmiddelen in schaaap en geit maken geen onderscheid tussen de twee diersoorten.
- Een gebrek aan monitoringsdata en gebrek aan inzicht in gebruik zorgt ervoor dat sommige stoffen een hoge classificatie krijgen uit het voorzorgsprincipe. Voor de niet-geautoriseerde stoffen (groep A) is dit aangegeven als hoog#1 of hoog#2 in de figuren 1 t/m 3. Bij de groep geautoriseerde stoffen (groep B) leidt een gebrek aan data tot de conclusie dat informatie over het gebruik van de desbetreffende stofgroep nog ontbreekt (start survey, figuur 4).
- In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij corticosteroïden, ontbreekt melk als analysematrix. Voor de andere stofgroepen zijn er geen aanwijzingen dat de analysematrix veranderd moet worden.
- Niet alle geclassificeerde stoffen uit groep A zijn op dit moment opgenomen in de huidige monitoringsprogramma's. Een aantal van de stoffen uit groep A3b (insecticiden) en A3c (antimicrobiële middelen) wordt echter wel toegepast bij landbouwhuisdieren buiten de EU wat mogelijk leidt tot de aanwezigheid van residuen in geïmporteerde levensmiddelen.
- In de huidige monitoring binnen de EU ligt de nadruk op stoffen waarvan eerder residuen zijn aangetroffen of waarvan gebruik bekend is. Daarentegen blijkt uit het WFSR onderzoek dat de huidige selectie van stoffen (groep A en B) te beperkt is. Zeker wanneer het monitoring van dieren/dierlijke producten uit derde landen (import) betreft.

Beantwoording van de vraag

Hoe kan het NPR risicogericht worden (her)ingericht, rekening houdend met de ruimte in de nieuwe Officiële Controleverordening (EU) 2017/625 en het eerder afgegeven advies van RIKILT?

De door WFSR opgestelde tabellen met lage, middel of hoge classificatie zijn bruikbaar voor een risicogerichte keuze van stoffen voor de inrichting van het NPR door de directie Keuren van de NVWA.

Het NPR kan risicogericht worden ingericht door, wat stofkeuze betreft, te kiezen voor chemische stof-dier- of chemische stof-dierlijk productcombinaties die door WFSR als hoog en middel geclassificeerd zijn. Zie voor de classificatie van alle individuele stoffen van Asselt et al., 2020a.

Advies van BuRO

Aan de inspecteur-generaal

- Gebruik de classificatie van chemische stof-dier- of chemische stof-dierlijk product-combinatie zoals vermeld in dit advies voor een risicogerichte stofkeuze bij de inrichting van het NPR. Geef hierbij speciale aandacht aan de geïmporteerde producten.
- Maak ook een classificatie voor alle stofgroepen voor de overige diersoorten/dierlijk producten zoals voorgeschreven voor het NPR, zodat voor

alle stoffen een risicogerichte keuze gemaakt kan worden voor de monitoring in de overige diersoorten/dierlijk producten.

- Evalueer de classificatie van de stof–dier/dierlijk productcombinatie regelmatig.
- Zet in op het maken van structurele afspraken met FIDIN en SDA op het gebied van data-uitwisseling.

Bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Datum

27 september 2022

Onze referentie

TRCVWA/2022/7809

Hoogachtend,

*Bureau Risicobeoordeling & onderzoek
Prof. Dr. Antoon Opperhuizen*

Bijlage 1. Beslisbomen

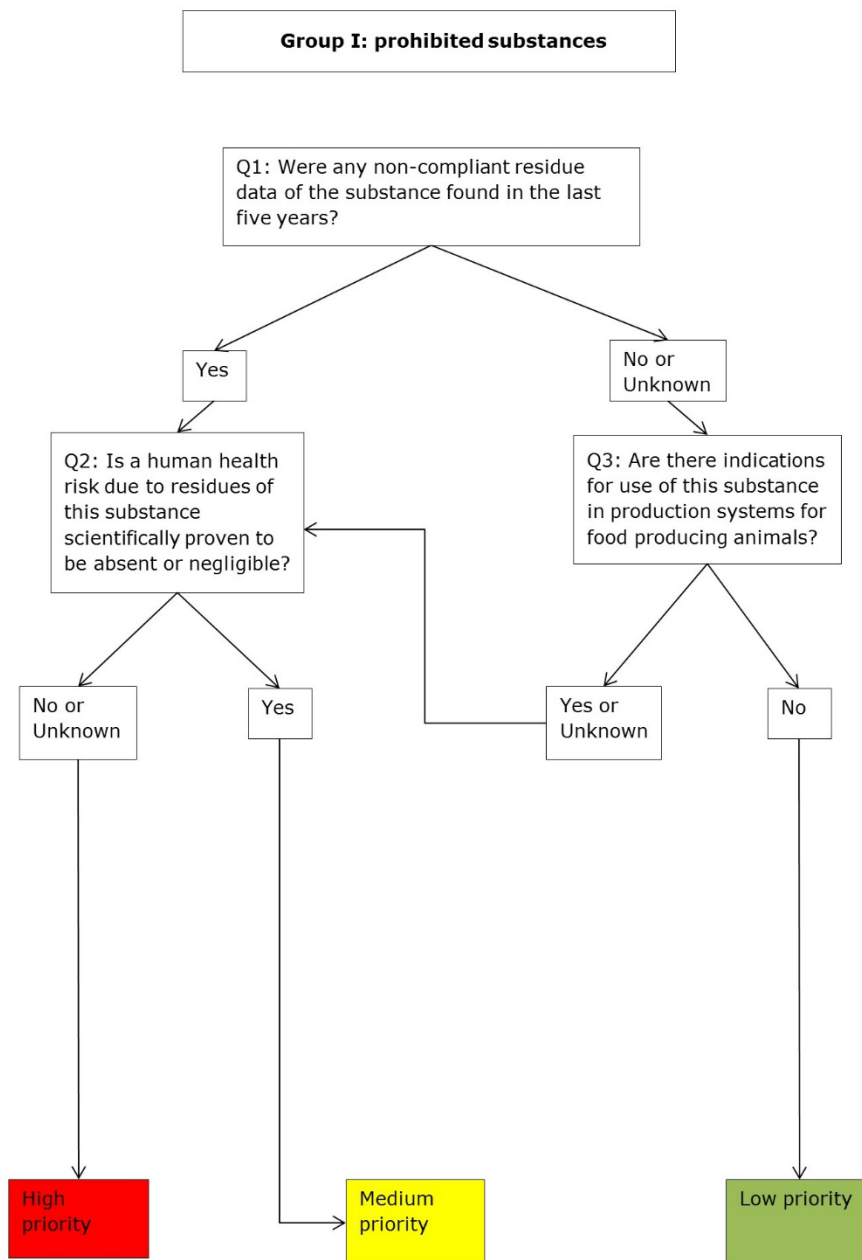
Bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Groep I – Verboden stoffen

Beslisboom (verboden stoffen) behorende bij tabel 1 waarin de criteria voor de classificatie van de stoffen opgenomen zijn.

Datum
27 september 2022

Onze referentie
TRCVWA/2022/7809

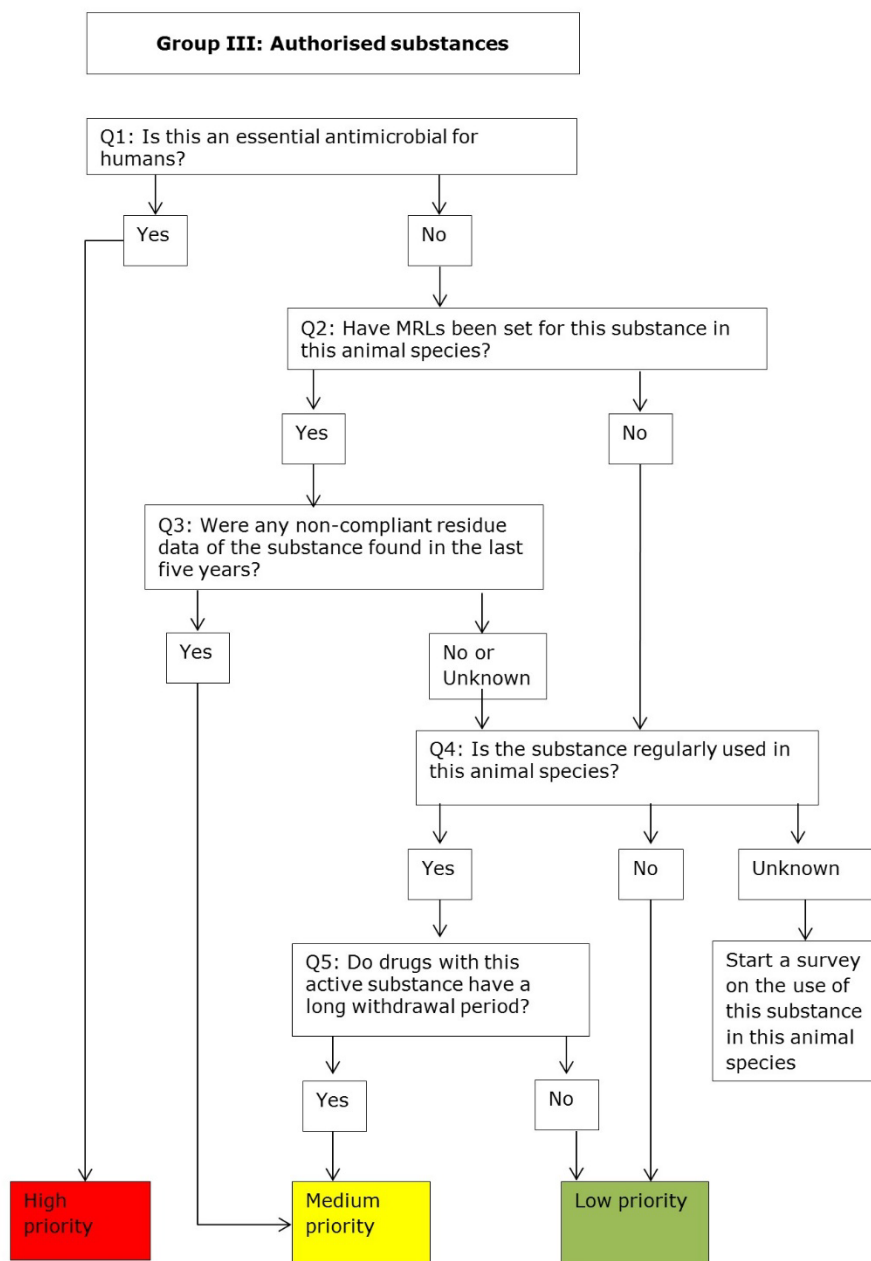
Groep III – Toegelaten stoffen EU

Beslisboom (toegelaten diergeneesmiddelen) behorende bij tabel 1 waarin de criteria voor de classificatie van de stoffen opgenomen zijn.

Bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Datum
27 september 2022

Onze referentie
TRCVWA/2022/7809

Referenties

- BuRO, 2018. Advies over Nationaal Plan Residuen. Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Bureau Risicobeoordeling & onderzoek, Utrecht. Beschikbaar online: <https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-gebruik-nationaal-plan-residuen>
- BuRO, 2019. Advies over invulling National Plan Residuen. Bureau Risicobeoordeling & onderzoek, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Utrecht. Beschikbaar online: <https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-risicogericht-invullen-nationaal-plan-residuen>
- BuRO, 2020. Advies over invulling Nationaal Plan Residuen: aanvullend advies over residuen in paard, geit, schaap en melk. Bureau Risicobeoordeling & onderzoek, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Utrecht. Beschikbaar online: <https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/aanvullend-advies-buro-risicogericht-invullen-nationaal-plan-residuen-12-november-2020>
- van Asselt ED, Jager J, Rutgers P, Jansen LJM, Hoek - van den Hil EF, Barbu I & Pikkemaat MG, 2020. Prioritising veterinary drug residues for monitoring in animal products. Wageningen Food Safety Research, Wageningen. Beschikbaar online: <https://doi.org/10.18174/537589>
- van Asselt ED, Noordam MY, Pikkemaat MG & Dorgelo FO, 2018a. Risk-based monitoring of chemical substances in food: Prioritization by decision trees. Food Control, 93, 112-120. Beschikbaar online: <https://doi.org/10.1016/j.foodcont.2018.06.001>
- van Asselt ED, Noordam MY, Pikkemaat MG, van Ginkel LA & Sterk SS, 2018b. Revision of the National Residue Control Plan - application on the red meat supply chain. RIKILT Wageningen University & Research, Wageningen. Beschikbaar online: <http://edepot.wur.nl/446468>
- van Asselt ED, van der Spiegel M, Noordam MY, Pikkemaat MG & van der Fels-Klerx HJ, 2013. Risk ranking of chemical hazards in food—A case study on antibiotics in the Netherlands. Food Res Int, 54 (2), 1636-1642. Beschikbaar online: <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.foodres.2013.08.042>
- Van der Fels-Klerx HJ, Van Asselt ED, Raley M, Poulsen M, Korsgaard H, Bredsdorff L, Nauta M, D'Agostino M, Coles D, Marvin HJP & Frewer LJ, 2018. Critical review of methods for risk ranking of food-related hazards, based on risks for human health. Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 58 (2), 178-193. Beschikbaar online: <https://doi.org/10.1080/10408398.2016.1141165>
- van der Fels-Klerx HJ, van Asselt ED, Raley M, Poulsen M, Korsgaard H, Bredsdorff L, Nauta M, Flari V, d'Agostino M, Coles D & Frewer L, 2015. Critical review of methodology and application of risk ranking for prioritisation of food and feed related issues, on the basis of the size of anticipated health impact. EFSA Supporting Publications, 12 (1), 710E. Beschikbaar online: <https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2015.EN-710>

Bureau Risicobeoordeling & onderzoek

Datum
27 september 2022

Onze referentie
TRCVWA/2022/7809